

ПОГОДЖЕНО
Директор Департаменту освіти і науки
Полтавської обласної державної
адміністрації

В.А. Мирешніченко
В.А. Мирешніченко

№ 476 від 30.12.2019р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор Полтавського обласного
інституту післядипломної педагогічної
освіти ім. М. В. Остроградського

В.В. Зелюк
В. В. Зелюк

ПОЛОЖЕННЯ

про виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду методичною службою Полтавської області

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дане Положення про виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду (далі – Положення) визначає нормативно-правові, змістово-діяльнісні та фінансові засади організації діяльності Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського, районних (міських) методичних кабінетів та науково-методичних центрів щодо виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про дошкільну освіту», інших законодавчих актів, наказів Міністерства освіти і науки України та інших центральних органів виконавчої влади.

1.3. Передовий педагогічний досвід (далі – ППД) – оптимальна педагогічна діяльність, у процесі якої використовуються оригінальні форми, методи, прийоми, засоби, технології навчання і виховання, нові способи систематизації відомих форм, методів, прийомів та засобів, що забезпечують стійкі позитивні результати у практичному розв'язанні актуальних педагогічних проблем.

За рівнем творчої самостійності ППД поділяється на раціоналізаторський (досвід, який являє собою вдосконалення практики навчання, виховання чи управління у межах відомих форм, засобів, методів та прийомів педагогічної діяльності) та новаторський (досвід-дослідження, який являє собою принципово нові для системи освіти педагогічні рішення).

1.4. До педагогічного досвіду, який підлягає вивченню, узагальненню та поширенню, відносяться методи і прийоми праці педагогічних працівників, педагогічних колективів.

1.5. Вивчення та поширення ППД базується на єдиній методичній основі, яка забезпечує можливість перенесення конкретного педагогічного

досвіду в педагогічну практику, встановлює раціональні ділянки його поширення з оцінкою наслідків його впровадження.

1.6. Ефективне застосування ППД передбачає планомірне проведення заходів відповідно до даного Положення при забезпеченні чіткої координації діяльності організацій: Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (районних (міських) методичних кабінетів та науково-методичних центрів).

II. МЕТА, ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ І ЗАВДАННЯ

2.1. Метою виявлення, вивчення, узагальнення і поширення ППД є теоретичне осмислення, популяризація, використання на практиці передової педагогічної ідеї для підвищення якості та ефективності навчально-виховного процесу в освітніх закладах області, поліпшення методичної роботи.

2.2. Основні завдання виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД полягають у стимулюванні творчих пошуків педагогів, вихователів, методистів, керівників освітніх закладів; сприянні розвитку педагогічної майстерності, педагогічних здібностей, педагогічної науки.

2.3. Основними принципами виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД є законність, науковість, гласність, толерантність, комплексність, нормативність, безперервність, доступність.

III. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ППД

3.1. Актуальність педагогічного досвіду визначають його відповідністю найважливішим проблемам навчання та виховання на певному етапі.

3.2. Новизна педагогічного досвіду, яка оцінюється зіставленням, порівнянням з уже відомим у теорії та практиці, може свідчити про наукове відкриття або раціоналізацію окремих аспектів педагогічної діяльності.

3.3. Раціональність витрат часу, зусиль та засобів з метою запобігання перевантаження педагогів і учнів.

3.4. Стабільність педагогічного досвіду проявляється у стійкій ефективності результатів протягом тривалого часу.

3.5. Перспективність – це можливість застосування ППД у масовій практиці.

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1. Роботу з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД здійснюють методичні працівники протягом 2-х років, відповідно до Плану роботи, що затверджується наказом ректора Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (начальника органу управління освіти).

4.2. Діяльність методичного працівника Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (методичного кабінету (науково-методичного центру)) з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД проводиться у 4 етапи:

4.2.1. Виявлення досвіду відбувається шляхом відвідування уроків та виховних заходів, вивчення стану викладання навчальних предметів та організації виховної роботи, під час проведення педагогічних та учнівських конкурсів, атестації педагогічних кадрів, курсового підвищення кваліфікації, методичних заходів тощо.

4.2.2. Вивчення досвіду – накопичення достатньої кількості достовірних фактів, інформації, на основі якої можуть бути зроблені аргументовані висновки, а саме:

- ознайомлення з рівнем науково-теоретичної, методичної, загальнокультурної підготовки педагога (колективу);
- ознайомлення з роботою педагога щодо підготовки до проведення уроків, виховних заходів (планування, вивчення літератури, застосування інформації з мережі Інтернет, відбір та дозування навчального матеріалу, відповідність використаних методів поставленій меті тощо);
- відвідування уроків, виховних заходів;
- вивчення досвіду роботи з батьками, громадськістю тощо;
- аналіз і оцінка якості знань, умінь та навичок учнів, рівень їхньої вихованості, компетентності.

4.2.3. Узагальнення досвіду – аналіз фактів, виявлення закономірностей, сутності, специфіки досвіду, розкриття способів та прийомів, завдяки яким педагог досягає позитивних результатів.

Узагальнення досвіду оформлюється у паперовому та електронному вигляді.

Орієнтовна структура оформлення узагальненого ППД включає:

1. Титульний аркуш (додаток 1).
2. Інформація про автора ППД з його фото (додаток 2).
3. Рецензія вчителя-методиста та науково-педагогічного працівника (додаток 3).
4. Опис ППД (додаток 4).

5. Додатки, які можуть бути оформлені в електронному вигляді (мультимедійні презентації, відео, фото), а за бажанням автора – у паперовому:

- конспекти уроків, занять, виховних заходів;
- сценарії змагань, свят, концертів;
- фрагменти уроків, виховних заходів тощо;
- дидактичний матеріал;
- список публікацій у періодичних виданнях;
- інші матеріали автора.

4.2.4. Поширення досвіду здійснюється шляхом:

- активної участі носія ППД у роботі педагогічної ради, методичного об'єднання, під час проведення семінарів, конференцій, педагогічних читань, курсів підвищення кваліфікації;
- ознайомлення з передовим досвідом при відвідуванні навчальних занять, під час проведення авторських творчих семінарів тощо;
- створення шкіл ППД, авторських творчих майстерень, якими керують носії ППД;
- друку авторських матеріалів у методичних збірниках, бюлетенях, буклетах, альбомах та публікації статей у фахових газетах і журналах;
- експонування матеріалів на шкільних, районних та обласних педагогічних виставках;
- розміщення авторських матеріалів на сторінках освітніх веб-ресурсів та створення власних сайтів (блогів), медіатеки;
- висвітлення ППД на радіо та телебаченні.

4.3. За результатами проведеної роботи щодо виявлення, вивчення, узагальнення ППД методичний працівник, що здійснював цю роботу, порушує клопотання щодо розгляду матеріалу на засіданні науково-методичної ради Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (ради методичного кабінету (науково-методичного центру), де приймається рішення про затвердження (незатвердження) та поширення ППД шляхом внесення його до картотеки обліку об'єктів ППД (додаток 5).

4.4. Відповідно до витягу з протоколу науково-методичної ради інституту (ради методичного кабінету (науково-методичного центру) ректор Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (начальник органу управління освіти) видає наказ про внесення досвіду до картотеки обліку об'єктів ППД.

4.5. Узагальнені матеріали досвіду (паперовий та електронний варіанти), копії витягу з протоколу науково-методичної ради Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (ради методичного кабінету (науково-методичного

центру) та наказу ректора Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (начальника органу управління освіти) про внесення досвіду до картотеки об'єктів ППД передаються до бібліотеки інституту (методичного кабінету (науково-методичного центру) для широкого ознайомлення з ним педагогічної громадськості.

Картотека обліку об'єктів передового педагогічного досвіду зберігається у методиста, відповідального за цю ділянку роботи відповідно до посадових обов'язків, він же веде журнал обліку об'єктів ППД (додаток 6).

V. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ, ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ВІЯВЛЕННЯ, ВИВЧЕННЯ, УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ППД.

5.1. Фінансування системи виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД здійснюється Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (органами управління освіти райдержадміністрацій (міськвиконкомів) у межах затверджених кошторисів, а також за рахунок інших коштів, не заборонених чинним законодавством.

5.2. Організаційно-правові умови роботи щодо виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД повинні відповідати правовим нормам освітньої діяльності та цьому Положенню.

5.3. Матеріально-технічне забезпечення системи виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД здійснюється Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (органами управління освіти райдержадміністрацій (міськвиконкомів).

Проректор
з науково-методичної роботи

М. В. Кирилук

Титульний аркуш

<p>Міністерство освіти і науки України Департамент освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації</p>	
<p><i>назва установи, що узагальнює досвід</i></p>	
<p><i>назва досвіду</i></p>	
<p>Носій досвіду:</p>	
<p>_____ <i>ПІБ</i></p>	
<p>_____ <i>посада, місце роботи</i></p>	
<p>Досвід узагальнив:</p>	
<p>_____ <i>ПІБ</i></p>	
<p>_____ <i>посада</i></p>	
<p>Рік</p>	

Ректор

В. В. Зелюк

Інформація про автора ПІД

1. Прізвище, ім'я, по-батькові _____

2. Рік народження _____

3. Освіта _____

4. Спеціальність за дипломом _____

5. Який навчальний заклад і коли закінчив _____

6. Педагогічний стаж _____

7. Місце роботи, адреса, контактний телефон _____

8. Посада _____

9. Кваліфікаційна категорія _____

10. Педагогічне, вчене звання, науковий ступінь _____

11. Нагороди _____

12. Проблеми, над розв'язанням яких працює автор (колектив) _____

13. Перелік друкованих робіт _____

*Фото
(3х4 см)
розміщується у
верхньому
правому кутку
аркуша*

Ректор

В. В. Зелюк

Рецензія на досвід

Тема досвіду _____

Автор досвіду _____

(ПІБ, посада, стаж)

Адреса досвіду _____

(назва навчального закладу)

Досвід вивчався у _____ році (роках)

(ким вивчався)

Актуальність досвіду _____

Вид досвіду _____

Провідна педагогічна ідея _____

Технологія досвіду _____

Перспективність досвіду _____

Рецензенти:

(ПІБ)

(посада, місце роботи)

Підпис _____

(ПІБ)

(посада, місце роботи)

Підпис _____

Ректор

В. В. Зелюк

**Примірна схема опису
передового педагогічного досвіду методичним працівником,
що здійснював вивчення та узагальнення**

1. Мета дослідження.
2. Завдання дослідження.
3. Об'єкт дослідження.
4. Предмет дослідження.
5. Визначення актуальності.
6. Новизна педагогічних ідей.
7. Науково-теоретичне обґрунтування.
8. Визначення виду досвіду.
9. Основний зміст досвіду.
10. Раціональність і стабільність застосування.
11. Перспективність.
12. Рекомендації щодо поширення ППД.
13. Висновки.
14. Список використаної літератури.
15. Перелік додатків

Опис оформляється за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу форматом А4 (210 x 297 мм) через півтора міжрядкові інтервали. Шрифт 14 Times New Roman. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм. Вирівнювання тексту по ширині рядка. Уписувати в текст формули, умовні знаки, окремі іншомовні слова потрібно чорнилом, тушшю, пастою чорного кольору.

Ректор

В. В. Зелюк

Картка обліку об'єктів передового педагогічного досвіду

Інформація про автора досвіду

Прізвище, ім'я, по-батькові _____
Рік народження _____
Освіта _____
Фах _____
Звання, нагороди _____
Посада, місце роботи _____
Педагогічний стаж _____

Інформація про методичного працівника, що узагальнював досвід

Прізвище, ім'я, по-батькові _____
Посада, місце роботи _____

Інформація про досвід

Тема _____
_____
_____
Мета _____
_____
_____
Короткий зміст досвіду _____
_____
_____
Основні показники результативності _____
_____
_____
Досвід схвалений на засіданні _____
_____
« ____ » _____ 20 ____ р. (протокол № _____)
Досвід занесено до картотеки обліку об'єктів ППД наказом _____
_____
від _____ 20 ____ р. № _____

Методичний працівник, що узагальнював досвід _____
(підпис)
Автор досвіду _____
(підпис)

Ректор

В. В. Зелюк

Структура журналу обліку об'єктів ПДД

№ п/п	ПІБ методичного працівника, що узгаляював досвід	ПІБ автора доповіді	Посада, місце роботи автора доповіді	Дата, № протоколу засідання ради, на якому затверджувався досвід	Дата, № наказу про внесення доповіді до картотеки обліку об'єктів ПДД	Підпис автора доповіді	Підпис методичного працівника, що узгаляював досвід
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							

Ректор

В. В. Зелюк